

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții

1. Denumirea autorului

Proiectul hotărârii de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții este elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea actului normativ

Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normative.

Proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții, este elaborat în temeiul prevederilor art. 129 alin. (6) și art. 338 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative.

Regulamentul cu privire la atestarea specialiștilor care desfășoară activități în construcții, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 743/2024, prevede atestarea specialiștilor care desfășoară activități în construcții, și anume: proiectanți, verficatori de proiecte, experți tehnici, diriginți de șantier, responsabili tehnici, elaboratori și verficatori de devize, personal de specialitate din laboratoarele de încercări în construcții, arhitecți și specialiști cu atribuții în domeniul urbanismului și al amenajării teritoriului din cadrul autorităților publice locale, precum și inspecitori din cadrul Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică.

În acest sens, menționăm că, la exercitarea mai multor funcții de către un specialist în cadrul aceluiași obiectiv construit, din rapoartele prezentate de către INST se constată că adesea aceleași persoane, la unul și același obiectiv de construcții, execută funcția de responsabil tehnic sau diriginte de șantier, ori proiectant și verficator de proiect etc., ceea ce contravine principiilor de asigurare a calității în construcții.

Ce ține de includerea probei scrise la prima atestare a proiectanților, verficatorilor de proiecte și experților tehnici, precum și a specialiștilor din cadrul laboratoarelor de încercări în construcții, propunerea dată a fost inclusă la solicitarea Comisiilor de atestare specializate, deoarece, proba orală necesită pentru fiecare specialist atestat mult mai mult timp și este greu de a fi atestate cunoștințele participanților la proces.

Totodată, în scopul asigurării unui nivel corespunzător de profesionalism, responsabilitate și conformitate cu cerințele normative aplicabile în domeniul construcțiilor, se propune instituirea prevederii conform căreia înregistrarea a mai mult de 2 suspendări pe parcursul perioadei de valabilitate a unui certificat de atestare conduce la retragerea automată a certificatului de atestare.

Aplicarea repetată a măsurii de suspendare indică, de regulă, existența unor deficiențe sistematice în exercitarea activităților profesionale sau în respectarea cerințelor legale și normative. În aceste condiții, menținerea certificatului de atestare fără o reevaluare a competențelor profesionale ar putea afecta nivelul de încredere în mecanismul de atestare și în capacitatea specialistului de a-și exercita atribuțiile în mod corespunzător.

Subsecvent, Hotărârea Guvernului cu privire la asigurarea calității în construcții nr. 743/2024, reglementează procedura de avizare a documentației de proiect, precum și efectuarea expertizelor tehnice ale proiectelor și construcțiilor, redând, inclusiv și obligativitatea verificatorilor de proiecte, precum și a experților tehnici de a raporta activitatea desfășurată, prin completarea la zi a Registrului electronic privind evidența avizelor de verificare a proiectelor și expertizele tehnice ale construcțiilor.

Totodată, din experiența I.P. „Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe”, unele prevederi din hotărârea Guvernului, relevă existența unor disfuncționalități semnificative în procesul de rapoarte de către verificatorii de proiect atestați și experții tehnici atestați. În majoritatea cazurilor verificatorii de proiect atestați și experții tehnici atestați omit în mod frecvent, fie din neglijență, fie din eroare, fie din lipsa unui mecanism de control imediat, raportarea avizelor de verificare a proiectelor și expertizele tehnice.

Subsecvent, avizele de verificare a proiectelor și expertizele tehnice prezentate periodic de verificatorii de proiect și experții tehnic atestați pentru includerea în Registrul electronic, necesită adesea timp suplimentar, resurse administrative, specialiști calificați pentru examinare și includere în Registrul electronic.

Subsidiar, prin proiectul prenotat, s-a propus, la solicitarea INST, retragerea valabilității certificatelor de atestare, a legitimațiilor a diriginților de șantier, responsabililor tehnici, proiectanților etc., care au participat la recepția finală a construcțiilor realizate fără acte permise (certificat de proiectare, proiect, autorizație de construire).

De asemenea, au fost incluse unele modificări, la solicitarea Comisiei permanente pentru examinarea cazurilor de suspendare sau retragere a certificatelor de atestare ale specialiștilor care au încălcat legislația în domeniul de incidență, acestea vizând cele mai frecvente abateri constatate în procesul de examinare a încălcărilor comise de specialiștii atestați din domeniul construcțiilor.

3.Obiectivele urmărite și soluțiile propuse.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții este elaborat în temeiul prevederilor art. 129 alin. (6) și art. 338 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, având următoarele finalități:

1) În Regulamentul cu privire la atestarea specialiștilor care desfășoară activități în construcții, aprobat prin Anexa nr. 1 s-a propus:

- în cazul diriginților de șantier, al responsabililor tehnici, elaboratorilor documentației de deviz, proiectanților, al verificatorilor de proiect și al experților tehnici, atestarea primară a specialiștilor să se efectueze de către comisiile de atestare specializate în două etape care conțin proba scrisă și proba orală. Prin includerea probei scrise, comisiilor de atestare specializate le va fi simplificată evaluarea specialiștilor;

- în cazul în care specialistul atestat acumulează mai mult de 2 suspendări în decursul unei atestări, atunci la a treia constatare a încălcărilor certificatului de

atestare se retrage automat de către Comisia permanentă pentru examinarea cazurilor de suspendare sau retragere a certificatelor de atestare a specialiștilor care au încălcat legislația în domeniul de incidență, pentru o perioadă de 5 ani.

Totodată, prin proiectul vizat, s-a propus excluderea ștampilei specialiștilor atestați din cadrul autorităților publice locale precum și INST, deoarece specialiștii menționați dețin și aplică semnătura electronică.

De asemenea, s-a propus retragerea certificatului de atestare, legitimațiilor la proiectanți, diriginți de șantier, responsabili tehnici etc, în cazurile transmiterii de către specialiștii atestați către terți a ștampilei sau dispozitivului de aplicare a semnăturii electronice.

2) În Regulamentul privind verificarea documentației de proiect și expertiză tehnică a proiectelor și construcțiilor, aprobat prin Anexa nr. 2 s-a propus:

- ca avizele de verificare a proiectelor și rapoartele de expertize tehnice să fie înregistrate la zi în Registrul electronic ținut de organul central de specialitate sau autoritatea abilitată din subordinea acestuia direct de către verificatorii de proiect atestați și experții tehnic atestați.

Înregistrarea directă în Registrul electronic a avizelor de verificare a proiectelor și a rapoartelor expertizelor tehnice va duce la:

- creșterea transparenței în domeniul construcțiilor;
- raportarea la timp a avizelor de verificare a proiectelor și a rapoartelor expertizelor tehnice;
- reducerea riscurilor de raportare eronată a avizelor de verificare a proiectelor și expertizelor tehnice.

Subsecvent, în anexa nr. 6 și anexa nr. 7 au fost propuse modificări menite să clarifice modul de completare a registrelor prevăzute în anexele prenotate.

De asemenea, s-au propus unele aspecte de îmbunătățire a anexei nr. 8 cu privire la excluderea Avizului de verificare, deoarece acesta se regăsește în anexa nr. 1, precum și completarea cu unele aspecte noi a Raportului unic de verificare a documentației de proiect.

Totodată, actul a fost completat cu anexa nr. 9, prin care diriginții de șantier și responsabilii tehnici au obligația de a raporta toate obiectivele în construcții de care sunt responsabili.

Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare.

Opțiuni alternative nu au fost examinate, or Guvernul urmează să asigure elaborarea cadrului normativ subsidiar, întru asigurarea implementării prevederilor Codului urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

4. Analiza impactului de reglementare.

Impact asupra sectorului public.

Urmare a adoptării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții va fi asigurată:

- Creșterea calității cunoștințelor specialiștilor atestați;
- Creșterea transparenței în domeniul construcțiilor;

- Completarea Registrului electronic cu informații veridice și calitative.

Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative.

Crearea și ținerea Registrului electronic nu implică cheltuieli necesare de la bugetul de stat.

Registrul electronic va fi creat și ținut din resursele financiare ale I.P. „Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe”.

Impactul asupra sectorului privat.

Prevederile din proiectul de hotărâre a Guvernului au un impact pozitiv asupra sectorului privat, și anume: la verificarea proiectelor precum și la executarea construcțiilor, conform prevederilor documentelor normative.

De asemenea, prin prevederile propuse verificatorilor de proiecte atestați, precum și experților tehnici atestați le va fi mai simplu înregistrarea în Registrul electronic a Avizelor de verificare a proiectelor, precum și expertizele tehnice.

Impact social.

Nu este aplicabil.

Proiectul de hotărâre a Guvernului vine în ajutorul agenților economici, precum și autorităților publice locale prin transparența asigurată de Registrul electronic, la emiterea actelor permise în construcții.

Impactul asupra datelor cu caracter personal.

Nu este aplicabil.

Impactul asupra echității și egalității de gen.

Impactul asupra echității și egalității de gen nu a fost analizat, dat fiind faptul lipsei influenței prevederilor proiectului în mod diferit femeilor și bărbaților.

Impactul asupra mediului.

Nu este aplicabil.

Alte impacturi și informații relevante.

Nu este aplicabil.

5.Compactibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE.

Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională.

Nu este aplicabil.

Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE.

Nu este aplicabil.

6.Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ.

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții a fost plasat pe site-ul web oficial al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și pe portalul www.particip.gov.md.

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16316

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în proces decizional, proiectul este plasat pe pagina oficială web a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, precum și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16316 ca etapa II.

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16316 ca etapa III.

Proiectul a fost supus avizării și consultării publice, conform art. 32 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, cu transmiterea acestuia părților interesate.

7. Concluziile expertizelor.

Conform art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost supus expertizei juridice și expertizei anticorupție.

Urmare a raportului de expertiză anticorupție EHG26/11466 din 14.05.2026, Centrul Național Anticorupție a concluzionat că: la elaborarea proiectului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a avut drept scop reducerea riscurilor privind exercitarea simultană a funcțiilor incompatibile, digitalizarea procedurilor prin eliminarea ștampilelor fizice, automatizarea înregistrării avizelor în Registrul electronic direct de către specialiști și descurajarea abaterilor sistematice din domeniu prin instituirea sancțiunii de retragere automată a certificatului de atestare.

Totodată, proiectul propune modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții, fiind reglementate aspecte privind reformarea sistemului de atestare profesională, înăsprirea sancțiunilor pentru abateri profesionale, digitalizarea procesului de înregistrare a avizelor și expertizelor tehnice, precum și optimizarea documentației de raportare.

De asemenea, proiectul promovează interesul public privind asigurarea unui climat de siguranță, legalitate și calitate în domeniul construcțiilor pe teritoriul Republicii Moldova.

În concluzie: Centrul Național Anticorupție a recomandat revizuirea proiectului de act normativ prin prisma obiecțiilor formulate în Raportul de expertiză anticorupție, prin eliminarea caracterului automat al sancțiunilor, instituirea unor termene clare de prescripție, asigurarea dreptului la apărare și reevaluarea standardelor minime de calificare profesională pentru sectorul public, în vederea alinierii textului la rigorile integrității și tehnicii legislative.

Conform expertizei juridice, obiecții de ordin conceptual nu au fost prezentate.

Totodată, au fost expuse propuneri de tehnică legislativă, care au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent.

Proiectul nu contravine legislației naționale.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului.

Întru realizarea prevederilor proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 743/2024 cu privire la asigurarea calității în construcții va fi necesar crearea de către I.P. „Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe” a Registrului electronic privind evidența avizelor de verificare a proiectelor și expertizele tehnice ale construcțiilor.

Viceprim-ministrul, ministru

Vladimir BOLEA